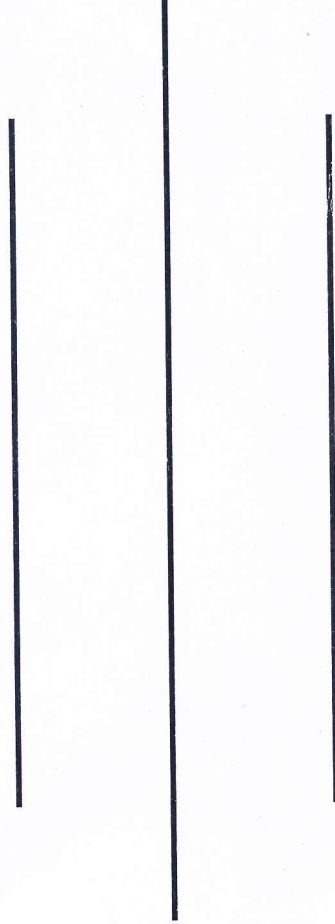

नेपाल सरकार

वन तथा वातावरण मन्त्रालय

सिंहदरवार काठमाण्डौं ,

कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०७६

(नेपाल सरकार, वन तथा वातावरण मन्त्रालय मार्फत स्थानीय तहमा सशर्त अनुदानको रूपमा संचालन हुने कृयाकलापहरूको लागि)

आ .व .२०७६/०७७

विषय सूची

क. Ecosystem Based Adaptation - II.....	1
१. पृष्ठभूमि.....	1
२. आयोजनाको परिचय.....	1
३. उद्देश्य.....	2
४. आयोजनाका उपलब्धि र अपेक्षित परिणाम.....	2
५. आयोजना संचालन विधि.....	3
६. आयोजनाको कार्यक्षेत्र.....	4
७. आयोजना व्यवस्थापन.....	4
८. चालु आ.व. मा स्थानीय तहमा संचालन हुने कृयाकलाप र कार्यविधि.....	6
९. चालु आ.व. मा डिभिजन वन कार्यालय मार्फत संचालन हुने कृयाकलाप र कार्यविधि.....	11
ख. Nepal Climate Change Support Program- 2.....	15
१. स्थानीय निकायमा जलवायु उत्थानशील विकास कार्यक्रम संचालन.....	15
२. जलवायु उत्थानशील विकास योजनाको सिद्धान्त.....	16
३. जनशक्ति व्यवस्थापन.....	16
४. बजेट व्यवस्थापन.....	16
५. साझेदार निकायहरुको भुमिका.....	17
६. कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि.....	17
७. अपेक्षित उपलब्धी.....	18
८. कार्यक्रम समन्वय, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन.....	18

नेपाल सरकारको वार्षिक स्विकृत कार्यक्रम अनुसार स्थानीय तहहरूलाई सशर्त अनुदान स्वरूप आ.व. २०७६।०७७ मा निम्नानुसारका कार्यक्रमहरू संचालनको लागि सरलता, सहजता र एकरूपता प्रदान गर्न देहायको कार्यविधिको अधिनमा रहि कार्यक्रम संचालन तथा व्यवस्थापन हुन मनासिब देखि यो कार्यविधि तयार गरी लागु गरिएको छ । स्थानीय तहका कार्यक्रमलाई निम्न दुई मुख्य शिर्षकमा विभाजन गरि कार्यक्रम संचालनको विधि तय गरिएको छ । परियोजनाहरूको नविनतालाई ध्यानमा राखी परियोजनाहरूको संक्षिप्त परिचय सहित कार्यविधि तयार गरिएको छ ।

क. Ecosystem Based Adaptation - II अन्तरगत आयोजना दस्तावेज अनुसारका कृयाकलापहरू जस्तै जोखिम तथा अनुकूलन, पारिस्थितिक प्रणालीमा आधारित जलवायु परिवर्तन अनुकूलन, चरनक्षेत्र व्यवस्थापन तथा जीविकोपार्जन र आयआर्जन सुदृढीकरण संचालनका लागि सशर्त अनुदान: पारिस्थितिकीय प्रणाली पूर्णस्थापना मार्फत जलवायु अनुकूलित प्राकृतिक पूँजी तथा ग्रामीण जीविकोपार्जनका लागि पारिस्थितिकीय प्रणालीमा आधारित अनुकूलन आयोजना (Catalyzing Ecosystem Restoration for Climate Resilient Natural Capital and Rural Livelihoods in degraded Forests & Rangelands of Nepal – EbA II)

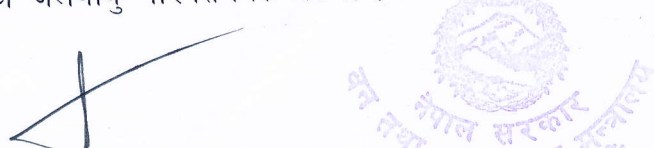
१. पृष्ठभूमि

आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को बजेट कार्यान्वयनको सन्दर्भमा विभिन्न निकायहरूका लागि छुट्टयाइएको रकमको प्रचलित कानून बमोजिम खर्च गर्ने/गराउने, लेखा राख्ने, प्रतिवेदन गर्ने र लेखा परिक्षण गर्ने/गराउने कार्य सम्बन्धित निकायहरूको महत्वपूर्ण दायित्व, जिम्मेवारी र कर्तव्य रहन्छ । स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रमहरूको प्रभावकारी संचालन, व्यवस्थापनका लागि थप स्पष्टताका लागि प्रत्येक कार्यक्रमको विस्तृत क्रियाकलाप, सम्पन्न गर्नुपर्ने विधि, लागत उपलब्धी सूचक लगायतका विस्तृत कार्यान्वयन कार्ययोजना (Project Implementation Action Plan) मन्त्रालयको मिति २०७५/०४/०३ को निर्णय अनुसार यो कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि तयार गरिएको छ ।

जिल्ला तथा स्थानीय तहमा संचालन हुने कार्यक्रमहरू तथा क्रियाकलापहरूको थप स्पष्टता प्रदान गर्नु र कार्यक्रमको उद्देश्य र मर्मलाई सहज तवरबाट बुझि समयमा नै प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्दै गुणस्तरीय सेवा प्रवाहलाई सुनिश्चितता प्रदान गर्नु नै कार्यविधिको उद्देश्य रहेको छ ।

२. आयोजनाको परिचय

नेपाल जलवायु परिवर्तनको हिसाबले उच्च-जोखिममा रहेको राष्ट्रहरूमा पर्दछ भने प्रत्येक वर्ष बाढी, पहिरो, हिमताल विष्फोटन, खडेरी, चट्याङ, हावाहुरी, असिनापानी, लु (तातो हावा चल्ने), शितलहर, खडेरी तथा भूकम्पबाट श्रृंखलाबद्ध रूपमा प्रताडित छ । राष्ट्रिय र स्थानीयस्तरमा सम्भावित घटना र प्राकृतिक स्रोतको निरन्तर विनाशबाट मानव जीवन र समुदायमा पर्ने अप्ठ्यारा तथा चुनौतीहरूले जलवायु परिवर्तनको असर र जोखिमहरूको न्यूनिकरण तथा विकास कार्यका बाधा अड्चनहरू कमगर्दै स्थानीय जनसमुदायहरूको जलवायु परिवर्तनका असरहरूको सामना गर्ने र अनुकूलनका लागि सक्षम अवस्था

सिर्जना गर्न यस आयोजनाले सघाउने छ । आयोजनाले विगतका जलवायु परिवर्तन अनुकूलन सम्बन्धी असल अभ्यास तथा सिकाईलाई आत्मसात् गर्दै अनुकरणीय कार्यहरूको प्रवर्द्धन गर्ने लक्ष्य लिएको छ ।

पारिस्थितिकीय प्रणालीमा आधारित अनुकूलन आयोजना (EbA II) नेपाल सरकार, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, विश्व वातावरण कोष (GEF) तथा संयुक्त राष्ट्र संघीय वातावरण कार्यक्रम (UN Environment) को संयुक्त तत्वावधानमा सञ्चालित आयोजना हो । आयोजनाको लागि विश्व वातावरण कोष, अति कम विकसित राष्ट्रका लागि व्यवस्था गरिएको कोष (LDCF) बाट आर्थिक सहायता उपलब्ध गराइएको छ ।

३. उद्देश्य

मध्य तथा उच्चपहाडी क्षेत्रको वनक्षयीकरण र हास भएको चरनभूमीको पुनरुत्थान गर्न पारिस्थितिकीय प्रणालीमा आधारित जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकार र समुदायको जलवायु परिवर्तन अनुकूलन क्षमता अभिवृद्धि गर्ने । संस्थागत एवं नीतिगत सुदृढीकरणमा सहयोग पुर्याउने ।

४. आयोजनाका उपलब्धि र अपेक्षित परिणाम

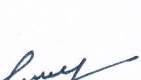
यस आयोजनाले विगतमा सञ्चालित जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्यहरूको सफल उदाहरण तथा अभ्यासलाई आत्मसात् गर्दै समुदायमा थप कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न योगदान गर्नेछ भने भविष्यमा जलवायु परिवर्तनका अनुकूलन अवसरहरू दिगोरूपमा प्राप्त गर्ने कार्यहरू गर्न अभिप्रेरित गर्ने छ । आयोजनाबाट निम्न तीन उपलब्धिहरू (Outcomes) हासिल हुने अपेक्षा गरिएका छन् ।

- १) पारिस्थितिकीय प्रणालीमा आधारित अनुकूलन कार्ययोजना निर्माण र कार्यान्वयनमा राष्ट्रिय क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- २) नेपालभर पारिस्थितिकीय प्रणालीमा आधारित अनुकूलन कार्य प्रवर्द्धन र वातावरण सम्बन्धी नीति निर्माणमा सहयोग गर्ने, र
- ३) पारिस्थितिकीय प्रणालीमा आधारित अनुकूलन कार्यबाट वन तथा चरिचरण क्षेत्रको पुनर्स्थापनाका लागि कार्य गर्ने।

यस आयोजनाबाट मध्य-पहाडी जिल्ला अछाम र सल्यान तथा उच्च-पहाडी जिल्ला दोलखामा पारिस्थितिकीय प्रणालीमा आधारित अनुकूलन पद्धति (EbA) अवलम्बन गरी करिब १२,०७२ घरधुरीका ५९,१७२ जना स्थानीय वासिन्दाहरूको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउन मदत पुर्याइने, १,००० हेक्टर वनक्षयीकरण क्षेत्र र ४५० हेक्टर चरनभूमी पुनरुत्थान गरिने छ ।

आयोजनाको माथी उल्लेखित तीन अपेक्षित उपलब्धि अन्तर्गत निम्न दश परिणाम (Outputs) हासिल हुनेछन् :

- १.१ पारिस्थितिकीय प्रणालीमा आधारित अनुकूलन कार्यको बहुपक्षिय जलवायु परिवर्तन समन्वय समिति (Multi-sectoral Climate Change Initiative Coordination Committee – MCCICC) अर्न्तगत प्राविधिक कार्यगत समूहको गठन गरी कार्य सञ्चालन गर्ने ।

- १-२ पारिस्थितिकीय प्रणालीमा आधारित अनुकूलन कार्यहरूको पहिचान, प्राथमिकता, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन सम्बन्धमा राष्ट्रिय, प्रदेश, जिल्ला तथा स्थानीय साभेदारहरूलाई तालिम प्रदान गर्ने ।
- १-३ पारिस्थितिकीय प्रणालीमा आधारित अनुकूलन कार्यहरूको दृष्टिकोण तथा फाईदा तथा सफल सिकाईहरूको राष्ट्रिय अभियान मार्फत कार्यान्वयन तथा जिल्लास्तरमासहयोग गर्ने ।
- १-४ पारिस्थितिकीय प्रणालीमा आधारित अनुकूलन कार्यको सफल अभ्यास समावेश गरी आधारभूत तथा माध्यामिक तहका शैक्षिक पाठ्यक्रमहरू निर्माण गर्ने ।
- २-१ वन, कृषि र जलस्रोत क्षेत्रको पारिस्थितिकीय प्रणालीमा आधारित अनुकूलन कार्यको प्रबर्द्धन र प्रोत्साहन गर्ने, नीतिगत पत्र तयार गर्ने, नीति, निर्देशिका र सम्बन्धित क्षेत्रगत बजेट सम्बन्धमा तालिम प्रदान गर्ने ।
- २-२ वन तथा चरिचरण विकासका लागि पारिस्थितिकीय प्रणालीमा आधारित अनुकूलन कार्यको स्तरोन्नतिको खाका तयार गर्ने ।
- ३-१ पारिस्थितिकीय प्रणालीमा आधारित अनुकूलनका लागि वन र चरिचरणको सामाजिक, आर्थिक तथा जैविक विविधताको क्षेत्रगत स्थितिको सूचना सङ्कलन, पहिचान, प्राथमिकीकरण, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने ।
- ३-२ उपभोक्ता समितिहरूको कार्यसञ्चालन तथा व्यवस्थापन योजनामा खडेरी तथा भारी वर्षाको समयमा पानी सङ्कलन तथा घाँस उत्पादन बढाउने पारिस्थितिकीय प्रणालीहरूको प्रदर्शन गतिविधिहरू समावेश र कार्यान्वयन गर्ने ।
- ३-३ खडेरी र भारीवर्षाको समयमा माटोको संरक्षण तथा पानीको उपलब्धता बढाउन पारिस्थितिकीय प्रणालीमा आधारित पूरक अनुकूलन प्रविधिको प्रदर्शन गर्ने ।
- ३-४ स्थानीय समुदायहरूसँगको सहकार्यमा आर्थिक लाभका लागि वन, चरिचरण तथा कृषि प्रणालीमा आधारित समुदायको जीविकोपार्जन सुधारका योजनाहरू कार्यान्वयन गर्ने ।

५. आयोजना संचालन विधि

यो आयोजना वन तथा वातावरण मन्त्रालय, जलवायु परिवर्तन व्यवस्थापन महाशाखाको नेतृत्वमा राष्ट्रिय कार्यान्वयन प्रारूप (National Execution Modality) बमोजिम सञ्चालन हुनेछ । कृषि तथा पशुपक्षि विकास मन्त्रालय र अर्न्तगतका विभाग तथा कार्यालयहरू यस आयोजनाको साभेदार निकायका रूपमा रहेका छन् । स्थानीयस्तरमा नगरपालिका तथा गाउँपालिकाहरू, वन, कृषि, पशु विकास, भू तथा जलाधार संरक्षण कार्यालयहरूसँग समन्वय र सहकार्यमा कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ साथै आन्तरिक रूपमा उपलब्ध हुन नसक्ने र बाह्य परामर्श, विज्ञ सेवा तथा सेवा प्रदायक मार्फत गर्ने आवश्यक कार्यक्रम प्रचलित कानूनको अधिनमा रही सेवा प्रदायकबाट कार्यान्वयन गराइने छ । जलवायु परिवर्तन व्यवस्थापन महाशाखा र आयोजना व्यवस्थापन इकाईबाट संघिय तथा प्रादेशीक मन्त्रालय र जिल्ला तथा स्थानीय तहमा आवश्यक समन्वय गरी कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सहजता उपलब्ध गराइने छ । साथै स्विकृत कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनको सन्दर्भमा बजेट परिचालन गर्न सम्बन्धित मन्त्रालय, कार्यालयबाट आवश्यक अख्तियारीको लागि पनि समन्वय गरिनेछ । विनियोजित बजेटलाई सजिलोसित खर्च हुने र खर्च गरिएको रकमको उपादेयता (Value for Money) देखिने गरी खर्च गर्ने सुनिश्चिता कायम राख्नु पर्ने छ । साभेदार निकाय तथा स्थानीय तहले कार्यक्रम संचालन गर्दा नेपाल सरकार । प्रदेश सरकार । स्थानीय तहको स्वीकृत नर्मस, जिल्ला दररेट अनुसार प्रचलित कानूनको अधिनमा रहि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

६. आयोजनाको कार्यक्षेत्र

आयोजनाको कार्यक्षेत्रमा मध्यपहाडी जिल्लाहरू सल्यान र अछाम तथा उच्चपहाडी जिल्ला दोलखा सहित दुई विशिष्ट भौगोलिक क्षेत्रहरू समेटिएका छन्। अछाम जिल्लाका सांफेवगर नगरपालिका, रामारोशन र मल्लेख गाउँपालिका, दोलखा जिल्लाका भिमेश्वर र जिरी नगरपालिका, गौरीशंकर, शैलुंग र कालिन्चोक गाउँपालिका, सल्यान जिल्लाका वनगाड कुपिण्डे नगरपालिका तथा कुमाख गाउँपालिकासहित १० स्थानीय तहका तपसिलका वडाहरूमा आयोजनाको कार्यक्रम सञ्चालन हुनेछ।

जिल्ला	नगर/गाउँ पालिका	वडा/वस्ती	
अछाम (सुदूरपश्चिम प्रदेश)	सांफेवगर नगरपालिका	वावला १३	
	रामारोशन गाउँपालिका	भाट कटिया ६	
		रामारोशन ५	
	मल्लेख गाउँपालिका	ऋषिदह	
		पोडशा ६	
दोलखा (प्रदेश ३)	गौरीशंकर गाउँपालिका	खहरे ८	
	भिमेश्वर नगरपालिका	लाकुरीडाँडा ९	
	कालिन्चोक गाउँपालिका	लापीलांग	
	शैलुंग गाउँपालिका	मागापौवा ३ र ४	
	जिरी नगरपालिका	जिरी ७	
	सल्यान (कर्णाली प्रदेश)	वनगाड कुपिण्डे नगरपालिका	देवस्थल १
			चन्जीहारी पिपल
कुमाख गाउँपालिका		मुलखोला	
		सुईकोट	

यस आयोजनाको सफल कार्यान्वयनबाट तीन जिल्लाका करिब १२,०७२ घरधुरीका ५९,१७२ जना लाभान्वित हुने अपेक्षा गरिएको छ।

७. आयोजना व्यवस्थापन

आयोजनाको सहज कार्यान्वयनका लागि वन तथा वातावरण मन्त्रालयको सचिवज्यूको अध्यक्षतामा एक आयोजना निर्देशक समिति (Project Steering Committee) रहेको छ। यस्तै आयोजना कार्यान्वयनका लागि जलवायु परिवर्तन व्यवस्थापन महाशाखाका सहसचिवको नेतृत्वमा आयोजना व्यवस्थापन इकाई (Project Management Unit) रहेको छ। आयोजनाको दैनिक कार्यसञ्चालन तथा व्यवस्थापनका लागि राष्ट्रिय आयोजना संयोजक, राष्ट्रिय कार्यक्रम व्यवस्थापक, कार्यक्रम अधिकृत, लेखा तथा प्रशासन अधिकृत,

अनुगमन तथा मूल्यांकन अधिकृत र जिल्ला कार्यक्रम संयोजक र विषयगत परामर्शदाताहरू रहने व्यवस्था छ ।

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

८. चालु आ.व. मा स्थानीय तहमा संचालन हुने कृष्याकलाप र कार्यविधि

आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को तपसिलमा उल्लेखित स्वकृत कार्यक्रमहरू स्थानीय निकायहरूले प्रचलित नियमकानून तथा समय समयमा आयोजनाबाट निर्देशित दस्तावेजको आधारमा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।

उल्लेखित जिल्ला तथा स्थानीय तहमा संचालन हुने कार्यक्रमको कार्य सम्पन्न पश्चात प्रगती प्रतिवेदनमा कार्यक्रम संचालन गरेको स्थानको फोटो, सार्वजनिक सुनुवाई (Public Auditing) कार्यक्रमको उपस्थिती, छलफल तथा निर्णयको कागजात समेत समावेश गरी प्रगती प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने छ ।

क. जिल्ला: दोलखा

स्थानीय निकाय: जिरी र भिमेश्वर नगरपालिका, कालिन्चोक, गौरीशंकर र शैलुंग गाउँपालिका

अपेक्षित परिणाम (Output)	बउशिनः	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	यस आएको बजेट रकम (रु हजारमा)	कार्यान्वयन प्रक्रिया	कार्यक्रम व्यवस्थापन	प्रगती सूचक (Indicator)
३३३२	८०१०३१०५	चरनभूमि विकास	९,६९०	स्थल छनौट, वास्तु स्थितिको विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान, अन्तरक्रिया, लागत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, उपभोक्ता समिति गठन, निर्देशिका तयारी, स्थानीय समुदायलाई हस्तान्तरण, अनुगमन तथा मूल्यांकन, मर्मतसम्भार ।	स्थानीय तहमा रहेका मौजुदा पशुसेवा केन्द्रको जनशक्तिहरूको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	चरिचरन भूमि बृद्धि
३३३२	८०१०३१०५	गह्ना सुधार विकास	१४,१०५	स्थल छनौट, वास्तु स्थितिको विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान, अन्तरक्रिया, लागत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, उपभोक्ता समिति गठन, निर्देशिका तयारी, स्थानीय समुदायलाई हस्तान्तरण, अनुगमन तथा मूल्यांकन, मर्मतसम्भार ।	स्थानीय तहमा रहेका मौजुदा कृषि ज्ञान केन्द्रको जनशक्तिहरूको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	गह्ना सुधार

३३३३	८०१०३१०५	नदीजन्य, नदी नियन्त्रण तथा खोलाकिनार जैविक छेकवार/तटबन्ध (Bio-engineering) कार्य	४२७	स्थल छनौट, वस्तु स्थितिको विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान, अन्तरक्रिया, लगत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, उपभोक्ता समिति गठन, निर्देशिका तयारी, स्थानीय समुदायलाई हस्तान्तरण, अनुगमन तथा मूल्यांकन, मर्मतसम्भार ।	जिल्ला स्थित भुसंरक्षण तथा वन कार्यालयमा रहेका मौजुदा जनशक्तिहरूको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	जैविक तटबन्ध निर्माण
	८०१०३३१५					
	८०१०३३२०					
३३३४	८०१०३१०५	फिल्टरिंग इयाम निर्माण	९७७	स्थल छनौट, वस्तु स्थितिको विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान, अन्तरक्रिया, लगत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, उपभोक्ता समिति गठन, निर्देशिका तयारी, स्थानीय समुदायलाई हस्तान्तरण, अनुगमन तथा मूल्यांकन, मर्मतसम्भार ।	जिल्ला स्थित भुसंरक्षण तथा वन कार्यालयमा रहेका मौजुदा जनशक्तिहरूको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	फिल्टरिंग इयाम निर्माण
	८०१०३१०६					
	८०१०३३१४					
	८०१०३३१५					
	८०१०३३२०					
३३३६	८०१०३१०५	वर्षातको पानी संकलन तथा प्रविधि निर्माण	२२५	स्थल छनौट, वस्तु स्थितिको विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान, अन्तरक्रिया, लगत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, उपभोक्ता समिति गठन, निर्देशिका तयारी, स्थानीय समुदायलाई हस्तान्तरण, अनुगमन तथा मूल्यांकन, मर्मतसम्भार ।	जिल्ला स्थित भुसंरक्षण तथा वन कार्यालयमा रहेका मौजुदा जनशक्तिहरूको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	वर्षातको पानी संकलन तथा प्रविधि निर्माण
	८०१०३१०६					
	८०१०३३१४					
	८०१०३३१५					
	८०१०३३२०					
३४२२	८०१०३१०५	CLIPS उपकरण खरिद (जिपिएस र सफ्टवेयर) फोडर स्थापना खेती, टिमुर, अल्लो, दालचिनी खेती तथा प्रशोधन, माहुरीपालन, अन्य ग्रहकाष्ठ वनपैदावार, होमस्टे, धु, च्याउं, बैसार खेती, अदुवा उत्पादन तथा प्रशोधन आदी)	१२,३४९	स्थल छनौट, वस्तु स्थितिको विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान, अन्तरक्रिया, लगत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, उपभोक्ता समिति गठन, निर्देशिका तयारी, स्थानीय समुदायलाई हस्तान्तरण, अनुगमन तथा मूल्यांकन, मर्मतसम्भार ।	स्थानीय तहमा रहेको मौजुदा पशु सेवा र कृषि ज्ञान केन्द्रमा रहेका जनशक्तिहरूको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	CLIPS उपकरण खरिद, जडान तथा संचालन
	८०१०३१०६					
	८०१०३३१४					
	८०१०३३१५					
	८०१०३३२०					
३४२२	३२९००१०१	जम्मा रकम (रु)	३५,०००			

Handwritten signature

स्थानीय निकाय: वनगाड कृपिण्डे नगरपालिका र कुमाख गाउँपालिका

ख: जिल्ला: सल्यान

अपेक्षित परिणाम (Output)	व्ययशीर्षक	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	यस आवको बजेट रकम (रु हजारमा)	कार्यान्वयन प्रक्रिया	कार्यक्रम व्यवस्थापन	प्रगती सूचक (Indicator)
३३३२	८०१०६११२	चरमभूमि विकास	२,६८८	स्थल छनौट, वस्तु स्थितिको विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान, अन्तरक्रिया, लगत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, उपभोक्ता समिति गठन, निर्देशिका तयारी, स्थानीय समुदायलाई हस्तान्तरण, अनुगमन तथा मूल्यांकन, मर्मतसम्भार ।	स्थानीय तहमा रहेका मौजुदा पशुसेवा केन्द्रको जनशक्तिहरूको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	चरिचरन भूमि वृद्धि
३३३२	८०१०६११२	गह्रा सुधार विकास	३,९३८	स्थल छनौट, वस्तु स्थितिको विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान, अन्तरक्रिया, लगत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, उपभोक्ता समिति गठन, निर्देशिका तयारी, स्थानीय समुदायलाई हस्तान्तरण, अनुगमन तथा मूल्यांकन, मर्मतसम्भार ।	स्थानीय तहमा रहेका मौजुदा कृषि ज्ञान केन्द्रको जनशक्तिहरूको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	गह्रा सुधार
३३३३	८०१०६११२	नदीजन्य, नदी नियन्त्रण तथा खोलाकिनार जैविक छेकवार/तटबन्ध (Bio-engineering) कार्य	२७५	स्थल छनौट, वस्तु स्थितिको विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान, अन्तरक्रिया, लगत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, उपभोक्ता समिति गठन, निर्देशिका तयारी, स्थानीय समुदायलाई हस्तान्तरण, अनुगमन तथा मूल्यांकन, मर्मतसम्भार ।	जिल्ला स्थित भुसंरक्षण तथा वन कार्यालयमा रहेका मौजुदा जनशक्तिहरूको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	जैविक तटबन्ध निर्माण
३३३४	८०१०६११२	फिल्टरिंग ड्याम निर्माण	९७७	स्थल छनौट, वस्तु स्थितिको विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान, अन्तरक्रिया, लगत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, उपभोक्ता समिति गठन, निर्देशिका तयारी, स्थानीय समुदायलाई हस्तान्तरण, अनुगमन तथा मूल्यांकन, मर्मतसम्भार ।	जिल्ला स्थित भुसंरक्षण तथा वन कार्यालयमा रहेका मौजुदा जनशक्तिहरूको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	फिल्टरिंग ड्याम निर्माण
३३३५	८०१०६११२	पानी संरक्षण पोखरी मर्मत/निर्माण	१९१	स्थल छनौट, वस्तु स्थितिको विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान, अन्तरक्रिया, लगत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, उपभोक्ता समिति गठन, निर्देशिका तयारी, स्थानीय समुदायलाई हस्तान्तरण, अनुगमन तथा मूल्यांकन, मर्मतसम्भार ।	जिल्ला स्थित भुसंरक्षण तथा वन कार्यालयमा रहेका मौजुदा जनशक्तिहरूको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	पानी संरक्षण पोखरी मर्मत/निर्माण

३३३६	८०१०६११२ ८०१०६३३५	वर्षातको पानी संकलन तथा प्रविधि निर्माण	१३२	स्थल छनौट, वस्तु स्थितिको विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान, अन्तरक्रिया, लागत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, उपभोक्ता समिति गठन, निर्देशिका तयारी, स्थानीय समुदायलाई हस्तान्तरण, अनुगमन तथा मूल्यांकन, मर्मतसम्भार ।	जिल्ला स्थित भुसंरक्षण तथा वन कार्यालयमा रहेका मौजुदा जनशक्तिहरुको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कायान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	वर्षातको पानी संकलन तथा प्रविधि निर्माण
३४२२	८०१०६११२ ८०१०६३३५	CLIPs उपकरण खरिद (जिपिएस र सफ्टवेयर) फोडर स्पाप्लिगं खेती, टिमुर, अल्लो, दालचिनी खेती तथा प्रशोधन, माहुरीपालन, अन्य गृहकाष्ठ वनपैदावार, होमस्टे, धु, च्याउं, बेसार खेती, अडुवा उत्पादन तथा प्रशोधन आदी)	५,३९९	स्थल छनौट, वस्तु स्थितिको विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान, अन्तरक्रिया, लागत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, उपभोक्ता समिति गठन, निर्देशिका तयारी, स्थानीय समुदायलाई हस्तान्तरण, अनुगमन तथा मूल्यांकन, मर्मतसम्भार ।	स्थानीय तहमा रहेको मौजुदा पशु सेवा र कृषि ज्ञान केन्द्रमा रहेका जनशक्तिहरुको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कायान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	CLIPs उपकरण खरिद, जडान तथा संचालन
		जम्मा रकम (रु)	१३,६००			

ग. जिल्ला: अछाम

स्थानीय निकाय: सांफेवगर नगरपालिका, रामारोशन र मेलेख गाउँपालिका

अपेक्षित परिणाम (Output)	व-उद्देशिनं	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	यस आवको बजेट रकम (रु हजारमा)	कार्यान्वयन प्रक्रिया	कार्यक्रम व्यवस्थापन	प्रगती सूचक (Indicator)
३२५२	८०१०७११२ ८०१०७३१८ ८०१०७३१९	चरनभूमि विकास	६,०००	स्थल छनौट, वस्तु स्थितिको विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान, अन्तरक्रिया, लागत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, उपभोक्ता समिति गठन, निर्देशिका तयारी, स्थानीय समुदायलाई हस्तान्तरण, अनुगमन तथा मूल्यांकन, मर्मतसम्भार ।	स्थानीय तहमा रहेका मौजुदा पशुसेवा केन्द्रको जनशक्तिहरुको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कायान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	चरिचरन भूमि बृद्धि
३३३२	८०१०७११२ ८०१०७३१८ ८०१०७३१९	गह्वा सुधार विकास	६,६००	स्थल छनौट, वस्तु स्थितिको विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान, अन्तरक्रिया, लागत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, उपभोक्ता समिति गठन, निर्देशिका तयारी, स्थानीय समुदायलाई हस्तान्तरण, अनुगमन तथा मूल्यांकन, मर्मतसम्भार ।	स्थानीय तहमा रहेका मौजुदा कृषि ज्ञान केन्द्रको जनशक्तिहरुको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कायान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	गह्वा सुधार

३३३३	८०१०७११२	नदी नियन्त्रण तथा खोलाकिनार जैविक छेकवार/तटबन्ध (Bio-engineering) कार्य	२७५	स्थल छनौट, वस्तु स्थितिको विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान, अन्तरक्रिया, लगत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, उपभोक्ता समिति गठन, निर्देशिका तयारी, स्थानीय समुदायलाई हस्तान्तरण, अनुगमन तथा मूल्यांकन, मर्मतसम्भार ।	जिल्ला स्थित भुसंरक्षण तथा वन कार्यालयमा रहेका मौजुदा जनशक्तिहरुको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	जैविक तटबन्ध निर्माण
३३३४	८०१०७११२	फिल्टरिंग इयाम निर्माण	९७७	स्थल छनौट, वस्तु स्थितिको विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान, अन्तरक्रिया, लगत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, उपभोक्ता समिति गठन, निर्देशिका तयारी, स्थानीय समुदायलाई हस्तान्तरण, अनुगमन तथा मूल्यांकन, मर्मतसम्भार ।	जिल्ला स्थित भुसंरक्षण तथा वन कार्यालयमा रहेका मौजुदा जनशक्तिहरुको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	फिल्टरिंग इयाम निर्माण
३३३५	८०१०७११२	पानी संरक्षण पोखरी मर्मत/निर्माण	६९१	स्थल छनौट, वस्तु स्थितिको विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान, अन्तरक्रिया, लगत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, उपभोक्ता समिति गठन, निर्देशिका तयारी, स्थानीय समुदायलाई हस्तान्तरण, अनुगमन तथा मूल्यांकन, मर्मतसम्भार ।	जिल्ला स्थित भुसंरक्षण तथा वन कार्यालयमा रहेका मौजुदा जनशक्तिहरुको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	पानी संरक्षण पोखरी मर्मत/निर्माण
३४३६	८०१०७११२	वर्षातको पानी संकलन तथा प्रविधि निर्माण	१३२	स्थल छनौट, वस्तु स्थितिको विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान, अन्तरक्रिया, लगत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, उपभोक्ता समिति गठन, निर्देशिका तयारी, स्थानीय समुदायलाई हस्तान्तरण, अनुगमन तथा मूल्यांकन, मर्मतसम्भार ।	जिल्ला स्थित भुसंरक्षण तथा वन कार्यालयमा रहेका मौजुदा जनशक्तिहरुको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	वर्षातको पानी संकलन तथा प्रविधि निर्माण
३४३७	८०१०७११२	CLIPS उपकरण खरिद (जिपिप्लस र सफ्टवेयर) फोडर स्थापना, टिमुर, अल्लो, दालचिनी खेती तथा प्रशोधन, माहुरीपालन, अन्य ग्रहकाष्ठ वनपैदावार, होमस्टे, धु, च्याउं, बेसार खेती, अडुवा उत्पादन तथा प्रशोधन आदी)	६,०५०	स्थल छनौट, वस्तु स्थितिको विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान, अन्तरक्रिया, लगत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, उपभोक्ता समिति गठन, निर्देशिका तयारी, स्थानीय समुदायलाई हस्तान्तरण, अनुगमन तथा मूल्यांकन, मर्मतसम्भार ।	स्थानीय तहमा रहेको मौजुदा पशु सेवा र कृषि ज्ञान केन्द्रमा रहेका जनशक्तिहरुको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	CLIPS उपकरण खरिद, जडान तथा संचालन
३४३८	३२९००१०१	जम्मा रकम (रु)	२९,५४०			

९. चालु आ.व. मा डिभिजन वन कार्यालय मार्फत संचालन हुने कृयाकलाप र कार्यविधि

आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को तपसिलमा उल्लेखित स्विकृत कार्यक्रमहरू डिभिजन वन कार्यालयहरूले प्रचलित नियमकानून तथा समय समयमा आयोजनाबाट निर्देशित दस्तावेजको आधारमा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।

उल्लेखित जिल्ला तहमा संचालन भएको कार्यक्रमको कार्य सम्पन्न पश्चात प्रगती प्रतिवेदनमा कार्यक्रम संचालन गरेको स्थानको फोटो, कार्यक्रमको उपस्थिती, छलफल तथा निर्णयको कागजात समेत समावेश गरी प्रगती प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने छ ।

क. कार्यालय: डिभिजन वन कार्यालय

जिल्ला: दोलखा

अपेक्षित परिणाम	ब-उशिनः	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	यस आबको बजेट रकम (रु. हजारमा)	कार्यान्वयन प्रक्रिया	कार्यक्रम व्यवस्थापन	प्रगती सूचक (Indicator)
३-२-३१	३२९००१०१	नर्सरी स्थापनाका लागि व्यवस्थापन योजना कार्यशाला गोष्ठी	२००	अन्तरक्रिया, लागत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, मूल्यांकन, प्रतिवेदन	जिल्ला स्थित कार्यालयमा रहेका मौजुदा जनशक्तिहरूको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	कार्यशाला गोष्ठी सम्पन्न
३-२-३३	३२९००१०१	नर्सरी स्थापना औजार /उपकरण खरिद	२००	सर्भे, लागत इष्टिमेट, कार्यान्वयन	जिल्ला स्थित कार्यालयमा रहेका मौजुदा जनशक्तिहरूको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	नर्सरी स्थापना औजार /उपकरण खरिद
३-२-३४	३२९००१०१	नर्सरी स्थापना	३००	स्थल छनौट, वस्तु स्थितिको विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान, अन्तरक्रिया, लागत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन, मर्मतसम्भार ।	जिल्ला स्थित कार्यालयमा रहेका मौजुदा जनशक्तिहरूको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	नर्सरी स्थापना
३-२-३२	३२९००१०१	वृक्षारोपण, सुरक्षा, गोडमेल तथा विरुवा पुनरुत्थान सम्बन्धी कार्य	४,१००	स्थल छनौट, वस्तु स्थितिको विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान, अन्तरक्रिया, लागत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, उपभोक्ता समिति गठन, निर्देशिका तयारी, स्थानीय समुदायलाई हस्तान्तरण, अनुगमन तथा मूल्यांकन, मर्मतसम्भार ।	जिल्ला स्थित कार्यालयमा रहेका मौजुदा जनशक्तिहरूको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	वृक्षारोपण, सुरक्षा, गोडमेल तथा विरुवा पुनरुत्थान सम्बन्धी कार्य

(Signature)

सामुदायिक वन व्यवस्थापन कार्ययोजनामा EbA Protocol समाविष्ट तथा कार्यशाला गोष्ठी सम्पन्न

जिल्ला स्थित कार्यालयमा रहेका मौजुदा जनशक्तिहरूको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कायान्वयन गर्नु पर्नेछ ।

अध्ययन अनुसन्धान, अन्तर्क्रिया, लागत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन, कार्य योजना स्विकृती

३२६१ ३२९००१०१ सामुदायिक वन व्यवस्थापन कार्ययोजनामा EbA Protocol समाविष्ट तथा कार्यशाला गोष्ठी संचालन

जम्मा रकम (रु) ५,१५०

खः कार्यालयः डिभिजन वन कार्यालय

जिल्ला: सल्यान

प्रगती सूचक (Indicator)

कार्यक्रम व्यवस्थापन

कार्यान्वयन प्रक्रिया

यस आवकको बजेट रकम (रु हजारमा)

(Output)

३२३१	३२९००१०१	नर्सरी स्थापनाका लागि व्यवस्थापन योजना कार्यशाला गोष्ठी	२००	अन्तर्क्रिया, लागत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, मूल्यांकन, प्रतिवेदन	जिल्ला स्थित कार्यालयमा रहेका मौजुदा जनशक्तिहरूको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कायान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	कार्यशाला गोष्ठी सम्पन्न
३२३३	३२९००१०१	नर्सरी स्थापना औजार /उपकरण खरिद	२००	सर्भे, लागत इष्टिमेट, कार्यान्वयन	जिल्ला स्थित कार्यालयमा रहेका मौजुदा जनशक्तिहरूको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कायान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	नर्सरी स्थापना औजार /उपकरण खरिद
३२३४	३२९००१०१	नर्सरी स्थापना	३००	स्थल छनौट, वस्तु स्थितिको विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान, अन्तर्क्रिया, लागत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन, मर्मतसम्भार ।	जिल्ला स्थित कार्यालयमा रहेका मौजुदा जनशक्तिहरूको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कायान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	नर्सरी स्थापना

[Handwritten signature]

३२४२	३२९००१०१	वृक्षारोपण, सुरक्षा, गोडमेल तथा विरुवा पुनरुत्थान सम्बन्धी कार्य	४,१००	स्थल छनौट, वस्तु स्थितिको विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान, अन्तरक्रिया, लगत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, उपभोक्ता समिति गठन, निर्देशिका तयारी, स्थानीय समुदायलाई हस्तान्तरण, अनुगमन तथा मूल्यांकन, मर्मतसम्भार ।	जिल्ला स्थित कार्यालयमा रहेका मौजुदा जनशक्तिहरुको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	वृक्षारोपण, सुरक्षा, गोडमेल तथा विरुवा पुनरुत्थान सम्बन्धी कार्य
३२६१	३२९००१०१	सामुदायिक वन व्यवस्थापन कार्ययोजनामा Eba Protocol समाविष्ट तथा कार्यशाला गोष्ठी संचालन	३५०	अध्ययन अनुसन्धान, अन्तरक्रिया, लगत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन, कार्य योजना स्विकृती	जिल्ला स्थित कार्यालयमा रहेका मौजुदा जनशक्तिहरुको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	सामुदायिक वन व्यवस्थापन कार्ययोजनामा Eba Protocol समाविष्ट तथा कार्यशाला गोष्ठी सम्पन्न

जम्मा रकम (रु) ५,१५०

ग. कार्यालय: डिभिजन वन कार्यालय

अपेक्षित परिणाम (Output)	ब-उशिनं	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	यस आवको बजेट रकम (रु हजारमा)	कार्यान्वयन प्रक्रिया	जिल्ला: अर्घाखाँडा	प्रगती सूचक (Indicator)
३२३१	३२९००१०१	नर्सरी स्थापनाका लागि व्यवस्थापन योजना कार्यशाला गोष्ठी	२००	अन्तरक्रिया, लगत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, मूल्यांकन, प्रतिवेदन	जिल्ला स्थित कार्यालयमा रहेका मौजुदा जनशक्तिहरुको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	कार्यशाला गोष्ठी सम्पन्न
३२३३	३२९००१०१	नर्सरी स्थापना औजार /उपकरण खरिद	२००	सर्भे, लगत इष्टिमेट, कार्यान्वयन	जिल्ला स्थित कार्यालयमा रहेका मौजुदा जनशक्तिहरुको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	नर्सरी स्थापना औजार /उपकरण खरिद

[Signature]

३२३४	३२९००१०१	नर्सरी स्थापना	३००	स्थल छनौट, वास्तु स्थितिको विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान, अन्तरक्रिया, लगत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन, मर्मतसम्भार ।	जिल्ला स्थित कार्यालयमा रहेका मौजुदा जनशक्तिहरुको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	नर्सरी स्थापना
३२४२	३२९००१०१	वृक्षारोपण, सुरक्षा, गोडमेल तथा विरुवा पुनरुत्थान सम्बन्धी कार्य	४,१००	स्थल छनौट, वास्तु स्थितिको विश्लेषण, अध्ययन अनुसन्धान, अन्तरक्रिया, लगत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, उपभोक्ता समिति गठन, निर्देशिका तयारी, स्थानीय समुदायलाई हस्तान्तरण, अनुगमन तथा मूल्यांकन, मर्मतसम्भार ।	जिल्ला स्थित कार्यालयमा रहेका मौजुदा जनशक्तिहरुको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	वृक्षारोपण, सुरक्षा, गोडमेल तथा विरुवा पुनरुत्थान सम्बन्धी कार्य
३२६१	३२९००१०१	सामुदायिक वन व्यवस्थापन कार्ययोजनामा Eba Protocol समाविष्ट तथा कार्यशाला गोष्ठी संचालन	३५०	अध्ययन अनुसन्धान, अन्तरक्रिया, लगत इष्टिमेट, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन, कार्य योजना स्विकृती	जिल्ला स्थित कार्यालयमा रहेका मौजुदा जनशक्तिहरुको परिचालन गरी प्रचलित नियमकानून तथा आयोजनाको कार्य निर्देशन अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।	सामुदायिक वन व्यवस्थापन कार्ययोजनामा Eba Protocol समाविष्ट तथा कार्यशाला गोष्ठी सम्पन्न
		जम्मा रकम (रु)	५,१५०			

कार्यक्रम समन्वय, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

कार्यक्रम संचालन गर्दा जिल्ला वा स्थानीय तहमा अन्य उस्तै प्रकृतिका आयोजना । परियोजनासंगको समन्वय तथा परिपुरका रुपमा समेत कार्यसंचालन गर्न सकिनेछ । कार्यक्रमको अनुगमन दातृ निकाय, नेपाल सरकार, प्राविधिक सेवा प्रदायक संस्था, आयोजना व्यवस्थापन इकाई, स्थानीय सरकार तथा उपभोक्ता समितिबाट हुनेछ । आवश्यकता अनसार जिल्लामा अनुगमन तथा समन्वय र सहकार्यका कार्यहरु गर्न सकिनेछ भने संयुक्त अनुगमन, प्राविधिक अनुगमन, छड्के अनुगमन तथा पृष्ठपोषणको व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

ख. Nepal Climate Change Support Program- 2: गाउँ । नगरपालिकामा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन सम्बन्धि छनौट भई आएका योजना । कृषाकलापहरु संचालन अन्तरगत संचालन हुने नेपाल जलवायु परिवर्तन सहयोग कार्यक्रम

१. स्थानीय निकायमा जलवायु उत्थानशील विकास कार्यक्रम संचालन

नेपाल जलवायु परिवर्तन सहयोग कार्यक्रमको दोस्रो चरण (NCCSP2) नेपाल सरकार र वेलायती सहयोग नियोग (डि.एफ.आइ.डि.) को साझेदारीमा वन तथा वातावरण मन्त्रालयको नेतृत्वमा सञ्चालित कार्यक्रम हो । सन् २०१७ मे महिनामा सम्झौता भई आ.व. २०७४/७५ मा संक्रमणकालीन सहयोग (Transitional Support) र आ.व. २०७५/७६ मा संक्रमणकालीन विस्तार सहयोग (Transition Extension Support) को रुपमा सञ्चालन भएकोमा आ.व. २०७६/७७ देखि पुर्णरुपमा सञ्चालन भएको छ । यो कार्यक्रम समझदारी पत्र अनुसार आ.व. २०७९/८० सम्म सञ्चालनमा रहनेछ र सो अवधिमा यस कार्यक्रमबाट पश्चिम नेपालका बढीमा ५२ स्थानीय तहका ९,५०,००० जनसंख्या लाभान्वित हुने अनुमान गरिएको छ ।

यस अघि आ.व. २०६९/७० देखि २०७३/७४ सम्म नेपाल जलवायु परिवर्तन सहयोग कार्यक्रमको पहिलो चरणमा पश्चिम नेपालका साविकका जिल्ला विकास समिति मातहत १०० स्थानीय निकायहरुमा स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना (Local Adaptation Plan of Action) वा लापा कार्यान्वयन गरी जलवायु परिवर्तनबाट परेका असरहरुलाई न्यूनीकरण गर्न जलवायु संकटासन्न ६,१५,००० भन्दा बढी जनसंख्यालाई लाभ पुऱ्याइएको थियो । लापा योजनाभित्र कृषि पशुपालन तथा खाद्यसुरक्षा, वन व्यवस्थापन तथा जैविक विविधता, वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन, जलवायु प्रकोप नियन्त्रण तथा भौतिक पुर्वाधार, मानव संशाधन, क्षमता विकास तथा जिविकोपार्जन, र मानव स्वास्थ्यका क्षेत्रमा साना तथा मझौला कृषाकलाप तथा परियोजनाहरुमा लगानी गरिएको थियो ।

पहिलो चरणको अनुभव तथा सिकाई र संघीयताको कार्यान्वयनलाई मध्यनजर गरेर दोस्रो चरणमा लापाजस्तो समानान्तर परियोजना नबनाई स्थानीय तहकै योजनाबाट छनौट गरी ती कृषाकलापलाई जलवायु परिवर्तन उत्थानशील बनाउने उद्देश्यले जलवायु उत्थानशील विकास योजना (Climate Resilient Development Planning) अथवा सिआरडिपि को अवधारणा अनुसार यस कार्यक्रमको दोस्रो चरण लागू भएकोछ ।

२. जलवायु उत्थानशिल विकास योजनाको सिद्धान्त

सिआरडिपिको अवधारणा अनुरूप योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय तहबाट तर्जुमा हुने विकास योजनालाई उत्थानशील तथा अनुकूलन क्षमता बढाउन र विकास कृयाकलापलाई जलवायुमैत्री बनाउन आवश्यक पूरक कृयाकलापका लागि थप आर्थिक सहयोग र प्राविधिक सहायता कार्यक्रमले उपलब्ध गराउँछ । तसर्थ, स्थानीय तहले सम्पन्न गर्न चाहेको विकास कार्यका लागि आवश्यक वित्तीय श्रोतमा देखिएको न्यूनता पुर्ति गर्नका लागि नभई जलवायु उत्थानशीलता हासिल गर्न सम्बन्धी स्थानीय तहलाई पूरक आर्थिक सहायता तथा प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने उद्देश्य यो कार्यक्रमले लिएको छ ।

कार्यक्रमको यो चरणमा पनि जलवायु परिवर्तनसम्बन्धी वैज्ञानिक तथ्यमा आधारित रही कृषि पशुपालन तथा खाद्य सुरक्षा, वन व्यवस्थापन तथा जैविक विविधता, जलवायु प्रकोप नियन्त्रण तथा भौतिक पूर्वाधार, मानव संशाधन, क्षमता विकास तथा जिविकोपार्जन, लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण आदि विषयका संभव भएसम्म बहुवर्षिय, बहुआयामिक, एकिकृत (Upstream र Downstream कृयाकलाप समेटिएका), मझौला तथा ठुला कृयाकलापहरुमा सहयोग गर्ने लक्ष्य लिइएको छ ।

३. जनशक्ति व्यवस्थापन

यो कार्यक्रम संचालनका लागि केन्द्रमा नेपाल सरकारको तर्फबाट संघीय वन तथा वातावरण मन्त्रालय अन्तरगत जलवायु परिवर्तन व्यवस्थापन महाशाखाबाट कार्यक्रम निर्देशक (सह-सचिव, प्रा.) र सोही महाशाखाबाट १ जना राष्ट्रिय कार्यक्रम व्यवस्थापक (उप-सचिव, प्रा.) को व्यवस्था गरिएको छ । यसका अलावा कार्यक्रम संचालनका लागि एक आयोजना व्यवस्थापन इकाई (Project Management Unit) र सुर्खेतमा एक आयोजना समन्वय इकाई (Project Coordination Unit) को व्यवस्था गरिएको छ जसमा प्राविधिक सेवा प्रदायक संस्था (Technical Assistance Provider) मार्फत कर्मचारीको व्यवस्थापन गरिएको छ । यसका अलावा यो कार्यक्रम संचालन हुने स्थानीय तहका जिम्मेवार पदाधिकारीहरु, स्थानीय उपभोक्ता समिति (कृषि, वन, जल, आदी), ठेकेदार र अन्य सरोकारवाला निकायहरुबाट यस कार्यक्रममा सहभागिता हुनेछ ।

४. बजेट व्यवस्थापन

आ.व. २०७६/७७ मा यो कार्यक्रम २६ वटा स्थानीय तहमा संचालन हुनेछ जसका लागि प्रति स्थानीय तह रु १ करोड २० लाख सशर्त अनुदान विनियोजन गरिएको छ । यो आर्थिक वर्षका लागि अनुदान

रकम स्थानीय उपभोक्ता समिति/ठेक्का प्रणाली मार्फत वित्त व्यवस्थापक (Fund Manager) ले प्रवाह गरेर “सोझैँ भुक्तानी” प्रकृया मार्फत खर्च गरिनेछ । आगामी आर्थिक वर्षहरूमा भुक्तानीलाई कोषमा आधारित (On-treasury) गराउन आवश्यक क्षमता अभिवृद्धिका कृयाकलापमा पनि यस कार्यक्रमद्वारा प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराइनेछ ।

५. साझेदार निकायहरूको भुमिका

यस कार्यक्रमको प्रमुख कार्यान्वयन भुमिका स्थानीय तहमा निहित रहनेछ र समन्वयकारी भुमिका संघीय वन तथा वातावरण मन्त्रालयमा रहनेछ । प्राविधिक सहयोग प्रदायक संस्थाले योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, मुल्यांकन तथा सिकाई, प्रतिवेदन आदि प्रकृयालाई प्रभावकारी बनाउन सहजीकरण, प्राविधिक सीपको उपलब्धता, गुणस्तरको सुनिश्चितता, जोखिम व्यवस्थापन, क्षमता अभिवृद्धि आदि कार्य गर्नेछ ।

वार्षिक रूपमा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि स्थानीय तह र प्राविधिक सहयोग प्रदायकबीच समझदारी पत्रमा हस्ताक्षर हुनेछ जसमा सो वर्ष सञ्चालन हुने परियोजना वा कृयाकलाप, साझेदार निकायको भुमिका, परियोजनाका लागि प्राप्त हुने थप आर्थिक सहायता आदिका बारेमा उल्लेख हुनेछ ।

उपभोक्ता समिति वा ठेकेदारसंग स्थानीय तहद्वारा गरिने सम्झौता पत्रमा पनि प्राविधिक सहयोग प्रदायकको भुमिका उल्लेख हुनेछ र सो सम्झौतामा कार्यक्रमका तर्फबाट प्राविधिक सहयोग प्रदायकको पदाधिकारीले साक्षीका रूपमा हस्ताक्षर गर्नेछन् ।

६. कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि

कार्यक्रमको सञ्चालनका लागि स्थानीय तहसंगै छलफल गर्ने गरी विस्तृत कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि तर्जुमा भईरहेको छ र सो स्थानीय तहमा उपलब्ध हुनेछ । सो कार्यविधि स्थानीय तहमा लागू हुने नियम तथा कार्यविधिका अतिरिक्त समपूरक कार्यविधिका रूपमा रहनेछ । अर्थात् स्थानीय तहका नियम नियमावली, जस्तै आर्थिक प्रशासन, सार्वजनिक खरिद आदिमा आधारित रहने गरी कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि तयार भएका छन् ।

विस्तृत कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधिमा देहायका विषयहरू समावेश हुनेछन्

- कार्यक्रमका अपेक्षित उपलब्धि, रणनीतिहरू
- सुशासन तथा व्यवस्थापन

- साझेदार तथा सरोकारवाला निकायहरुको भूमिका
- सिआरडिपिको अवधारणा अनुरूप योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन
- उपभोक्ता समिति तथा ठेक्का सम्बन्धी व्यवस्था
- कोष प्रवाह, सह-लगानी, वित्त व्यवस्थापन, अभिलेखीकरण
- अनुगमन, मुल्यांकन तथा सिकाई
- क्षमता अभिवृद्धि
- सूचना तथा सञ्चार
- दिगोपना, मर्मत तथा सम्भार
- लेखापरीक्षण (सार्वजनिक, आन्तरिक, वाह्य) आदि

७. अपेक्षित उपलब्धी

यस कार्यक्रमबाट निम्नानुसारका उपलब्धीहरु हासिल हुनेछन् ।

- १) जलवायु उत्थानशिल विकास अवधारणालाई स्थानीय तहको दीर्घकालीन विकास कार्यक्रम तर्जुमा प्रकृत्यामा मूलप्रवाहिकरण गर्ने ।
- २) स्थानीय तहमा जलवायु वित्त (Climate Finance) सम्बन्धी श्रोतहरुको व्यवस्थापन र उपयोगलाई पारदर्शी तथा सवलीकरण गर्ने
- ३) जलवायु संकटासन्न समुदायलाई क्षमता अभिवृद्धि, अनुकूलन (जलवायु मैत्री प्रविधिको अनुसरण) र आय आर्जनको माध्यमबाट जलवायु उत्थानशील बनाउने ।

८. कार्यक्रम समन्वय, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

यस कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि केन्द्रमा आयोजना निर्देशक समिति (Project Steering Committee) को गठन गरिएकोछ जसमा संघीय वन तथा वातावरण मन्त्रालयका सचिवको अध्यक्षतामा सरोकारवाला निकायहरुबाट सदस्य र कार्यक्रम संचालन भएका प्रदेशबाट उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयका सचिव सदस्य रहने व्यवस्था गरिएकोछ । त्यसै गरी विभिन्न निकायबाट प्रतिनिधि हुने गरी केन्द्रमा एक आयोजना प्राविधिक समिति (Project Technical Committee) को व्यवस्था गरिएको छ जसले आवश्यक प्रविधि/विज्ञता उपलब्ध गराउने कार्यमा सहजिकरण गर्नेछ । कार्यक्रमको अनुगमन दातृ निकाय, संघीय सरकार, प्राविधिक सेवा प्रदायक संस्था, आयोजना व्यवस्थापन इकाई, स्थानीय सरकार तथा उपभोक्ता समितिबाट

हुनेछ भने कार्यक्रमको प्रगति तथा खर्चको विवरण तयार गरेर स्थानीय तह, दातृ निकाय र संघीय सरकारमा पठाउने कार्य प्राविधिक सेवा प्रदायक संस्था र वित्त व्यवस्थापन गर्ने संस्थाले गर्नेछन् ।

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]